

## Riksdagens svar Rsv 96/2022 rd – RP 231/2021 rd

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av socialvårdslagen och lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre samt till lagar som har samband med dem**

### *Ärende*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av socialvårdslagen och lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre samt till lagar som har samband med dem (RP 231/2021 rd).

### *Beredning i utskott*

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 12/2022 rd).

### *Beslut*

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur hemservicen för barnfamiljer genomförs i välfärdsområdena och vid behov vidtar åtgärder för att trygga tillgången till service.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagförslagets konsekvenser för tillgången till och kvaliteten på hemvård och heldygnsomsorg för äldre.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder god praxis för att stärka den äldre befolkningens hälsa och välfärd och etablerar bästa praxis i hela landet exempelvis som rådgivningsverksamhet för äldre.

Riksdagen har antagit följande lagar:

## **Lag**

### **om ändring av socialvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

*upphävs* i socialvårdslagen (1301/2014) 20 §,

*ändras* 3 § 1 och 6 punkten, 14 § 1 mom., 19 och 21 §, 22 § 1 mom. samt 47 §,

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

av dem 3 § 1 punkten sådan den lyder i lag / och 14 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 512/2016, 635/2021 och / samt 47 § sådan den lyder delvis ändrad i lag / , samt fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag / , en ny 7 punkt, till 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 512/2016, 635/2021 och / , ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till lagen nya 18 a, 19 a och 21 a—21 c §, till 46 a §, sådan den lyder i lag 292/2016, ett nytt 4 mom., till lagen nya 46 b och 46 c §, till 49 a §, sådan den lyder i lag / , ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 49 b § som följer:

### 3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

1) *socialservice* välfärdsområdets socialservice och andra åtgärder genom vilka yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet främjar och upprätthåller individens, familjens och gemenskapens funktionsförmåga, sociala välfärd, trygghet och delaktighet,

6) *barn som behöver särskilt stöd* ett barn vars uppväxtförhållanden äventyrar eller inte tryggar barnets hälsa eller utveckling eller som genom sitt beteende äventyrar sin hälsa eller utveckling eller som på grund av de orsaker som anges i 3 punkten behöver särskilt stöd,

7) *verksamhetsenhet* en funktionell helhet som har en offentlig eller privat serviceproducent som huvudman och som tillhandahåller socialservice i serviceproducentens lokaler eller i klientens hem.

### 14 §

#### *Socialservice som möter stödbehoven*

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ordnas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

- 1) socialt arbete,
- 2) social handledning,
- 3) social rehabilitering,
- 4) familjearbete,
- 5) hemservice för barnfamiljer,
- 6) stödtjänster,
- 7) hemvård,
- 8) tillfälligt boende,
- 9) stödboende,
- 10) gemenskapsboende,
- 11) serviceboende med heldygnsomsorg,
- 12) service på en institution,
- 13) service som stöder rörligheten,
- 14) alkohol- och drogarbete,

## Riksdagens svar RSV 96/2022 rd

- 15) mentalvårdsarbete,
- 16) rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor,
- 17) övervakning av umgänge mellan barn och förälder,
- 18) ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående,
- 19) elevhälsans kuratorstjänster.

Välfärdsområdet kan dessutom ordna annan än i 1 mom. avsedd socialservice som tillgodoser de behov som avses i 11 §.

---

### 18 a §

#### *Barnfamiljers rätt till hemservice*

Med hemservice för barnfamiljer avses service som tryggar och stärker familjens funktionsförmåga i vardagen och som enligt familjens individuella behov omfattar

- 1) vård och omsorg,
- 2) stöd för vård och fostran av barn,
- 3) uppgifter som rör tillagning av måltider, klädvård och renhållning av hemmet,
- 4) utförande av eller hjälp med utförande av andra än i 3 punkten avsedda uppgifter och funktioner som hör till det dagliga livet.

Barnfamiljer har rätt att få nödvändig hemservice enligt 1 mom., om det på grund av förlossning, sjukdom, skada eller någon annan liknande funktionsnedsättande orsak eller på grund av en särskild familje- eller livssituation inte är möjligt att trygga barnets välfärd utan sådan hemservice.

### 19 §

#### *Stödtjänster*

Med stödtjänster avses tjänster som skapar och upprätthåller sådana förhållanden i en persons hem att personen så självständigt som möjligt kan klara av de funktioner som hör till det dagliga livet samt tjänster med hjälp av vilka personen kan få ett innehåll som ger välbefinnande i livet.

Som stödtjänster ordnas enligt personens individuella behov

- 1) måltidstjänst,
- 2) klädvårdstjänst,
- 3) städtjänst,
- 4) uträttande av ärenden,
- 5) tjänster som främjar eller stöder delaktighet och socialt umgänge.

Stödtjänster ordnas för personer som behöver dem på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt på grund av hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak. Dessutom ordnas stödtjänster för personer som behöver dem på grund av en särskild familje- eller livssituation.

## Riksdagens svar RSV 96/2022 rd

### 19 a §

#### *Hemvård*

Med *hemvård* avses service som säkerställer att en person klarar av de funktioner som hör till det dagliga livet i sitt hem och sin boendemiljö.

Hemvården omfattar enligt klientens individuella behov

- 1) vård och omsorg,
- 2) verksamhet som främjar och upprätthåller funktionsförmåga och interaktion,
- 3) annan än i 1 och 2 punkten avsedd verksamhet som stöder personens förmåga att klara sig,
- 4) hemsjukvård enligt 25 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Hemvård ordnas för personer som behöver den på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt på grund av hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak. Dessutom ordnas hemvård för personer som behöver den på grund av en särskild familje- eller livssituation.

Hemvård ordnas enligt personens behov oberoende av tid på dygnet.

### 21 §

#### *Tillfälligt boende*

Tillfälligt boende ordnas för personer som av särskilda skäl behöver kortvarig, brådskande hjälp av välfärdsområdet med att ordna boende.

### 21 a §

#### *Stödboende*

Med stödboende avses självständigt boende som stöds genom social handledning.

Stödboende ordnas för personer som av särskilda skäl behöver hjälp eller stöd från välfärdsområdet för att bo självständigt eller vid övergången till självständigt boende.

### 21 b §

#### *Gemenskapsboende*

Med gemenskapsboende avses boende som ordnas av välfärdsområdet i en tillgänglig och trygg boendeenhet där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där de boende erbjuds verksamhet som främjar socialt umgänge.

Gemenskapsboende ordnas för personer som behöver det på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt och att deras behov av vård och omsorg har ökat till följd av hög ålder, sjukdom eller skada eller någon annan motsvarande orsak.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 21 c §

#### *Serviceboende med heldygnsomsorg*

Med serviceboende med heldygnsomsorg avses boende i ett vårdhem, ett servicehem eller en liknande boendeenhet som är tillgänglig och trygg och tillhandahåller social verksamhet och där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där han eller hon av boendeenhetens personal utan dröjsmål och oberoende av tid på dygnet får vård och omsorg också för sitt akuta behov.

Serviceboende med heldygnsomsorg omfattar vård och omsorg enligt personens individuella behov oberoende av tid på dygnet, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltider, klädvård, städning samt verksamhet som främjar delaktighet och socialt umgänge. Serviceboende ska tillhandahållas så att personens integritet respekteras och hans eller hennes delaktighet stöds. Dessutom ska det ses till att personen har möjlighet att få den medicinska rehabilitering och andra hälso- och sjukvårdstjänster som han eller hon behöver.

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas för en person som dagligen, oberoende av tid på dygnet, behöver fortlöpande vård och omsorg eller krävande yrkesinriktad vård som det inte är möjligt eller förenligt med klientens intresse att ordna som hemvård, närståendevård, familjevård eller på något annat sätt.

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas enligt personens behov långvarigt eller kortvarigt. Kortvarigt serviceboende kan vara tillfälligt eller regelbundet återkommande.

### 22 §

#### *Service på en institution*

Med service på en institution inom socialvården avses ordnande av vård, omsorg och rehabilitering vid en annan än en i 21 c § avsedd verksamhetsenhet inom socialvården som ger fortlöpande vård och omsorg. Service på en institution kan ordnas kortvarigt eller långvarigt, dagtid, nattetid eller dygnet runt. Långvarig vård och omsorg får tillhandahållas på institution bara om det med hänsyn till personens hälsa eller säkerhet är motiverat, eller om det finns en annan i lag särskilt föreskriven grund för det.

---

### 4 kap.

#### **Tillhandahållande av socialvård**

### 46 a §

#### *Ledning av socialvården*

---

En föreståndare som arbetar i de uppgifter som avses i 3 mom. svarar inom ramen för sin behörighet för att den enhet som han eller hon leder har personal enligt 49 a § 3 mom. och att de krav

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

som ställs i denna lag och annanstans i lag iakttas i enhetens klientarbete. Föreståndaren ansvarar dessutom för att egenkontroll genomförs och personalens välbefinnande i arbetet stöds i enhetens dagliga verksamhet.

### 46 b §

#### *Planering av hembesök och tillhandahållande av hemvård*

Sådana hembesök som ingår i hemvården samt de dagliga arbetsuppgifterna och arbetstiderna för de arbetstagare som utför dem ska planeras så att

- 1) klienten får det antal timmar service som han eller hon har rätt till enligt beslutet eller avtalet om service, om inte något annat följer av hans eller hennes förändrade omständigheter,
- 2) klientens önskemål och faktiska behov i mån av möjlighet beaktas när tidpunkten för och innehålllet i hembesöken bestäms,
- 3) kompetensen hos den arbetstagare som genomför eller deltar i hembesök motsvarar den kompetens som krävs för de uppgifter som ingår i hembesöket,
- 4) en så stor del som möjligt av arbetstagarens arbetstid används till arbete hos eller med klienten,
- 5) arbetstagaren har möjlighet att genomföra hembesöken med beaktande av sina yrkesetiska skyldigheter.

Om det vid planering av hembesök framgår att genomförandet av dem i enlighet med 1 mom. äventyras på grund av otillräcklig personal, ska de personer som ansvarar för planeringen omedelbart vidta de åtgärder som står till buds för att säkerställa att personalen är tillräcklig samt informera föreståndaren för verksamhetsenheten om saken.

### 46 c §

#### *Gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg i samma byggnadshelhet*

Gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg kan tillhandahållas i lokaler som hör till samma byggnadshelhet.

En byggnadshelhet som avses i 1 mom. kan också omfatta bostäder som används av andra personer än klienter inom gemenskapsboende eller serviceboende med heldygnsomsorg.

Om den boendes omständigheter förändras så att en övergång från gemenskapsboende eller från sådant boende som avses i 2 mom. till serviceboende med heldygnsomsorg är motiverad, ska ändringen i mån av möjlighet genomföras så att den boende inte behöver flytta till en annan bostad för att få de tjänster som han eller hon behöver.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 5 kap.

#### Att säkerställa kvaliteten på tjänsterna

##### 47 §

###### *Egenkontroll*

En verksamhetsenhet inom socialvården eller en annan aktör som ansvarar för den samlade verksamheten ska göra upp en plan för egenkontroll för att säkerställa socialvårdens kvalitet, säkerhet och ändamålsenlighet. Planen för egenkontroll ska också användas för kontinuerlig uppföljning av att den personal som deltar i klientarbetet är tillräcklig.

Genomförandet av planen för egenkontroll ska följas upp utifrån respons som regelbundet samlas in från klienterna och deras anhöriga och närstående samt från verksamhetsenhetens personal.

Service ska utvecklas utifrån uppföljningen av att personalen är tillräcklig samt utifrån den respons som avses i 2 mom.

Planen för egenkontroll samt de iakttagelser som grundar sig på uppföljningen av hur planen för egenkontroll genomförts och de åtgärder som vidtas på basis av iakttagelserna ska offentliggöras i det allmänna datanätet och på andra sätt som främjar deras offentlighet.

Närmare bestämmelser om innehållet i samt utarbetandet och uppföljningen av planen för egenkontroll får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

På välfärdsområdenas och de privata serviceproducenternas egenkontroll tillämpas dessutom 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

##### 49 a §

###### *Personal*

---

En verksamhetsenhet som producerar socialservice ska ha en personal vars antal, utbildning och uppgiftsstruktur motsvarar antalet personer som får tjänster vid verksamhetsenheten och deras servicebehov.

##### 49 b §

###### *Tryggande av tillräcklig personal inom hemvården*

Efter att ha fått den information som avses i 46 b § 2 mom. ska föreståndaren för verksamhetsenheten vid behov omedelbart vidta de åtgärder som står till buds för att avhjälpa personalbristen samt se till att information om personalbristen förmedlas till den aktör som svarar för verksamhetsenhetens personalpolitik.

Om bristen inte kan avhjälpas genom de åtgärder som avses i 1 mom., ska den aktör som svarar för verksamhetsenhetens personalpolitik omedelbart vidta åtgärder för att trygga en tillräcklig personal.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det i någon annan lag hänvisas till de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, anses hänvisningen avse motsvarande bestämmelser i denna lag.

Före ikraftträdandet av denna lag beviljade tjänster som avses i de bestämmelser i 19—21 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag ska efter ikraftträdandet av denna lag ordnas så att de överensstämmer med denna lag.

## Lag

### om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

I enlighet med riksdagens beslut  
*upphävs* i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) 3 a § 4 mom., sådant det lyder i lag 565/2020,  
*ändras* 3 § 4 punkten, rubriken för 3 a § och 3 a § 1 mom., 5 och 12 §, 14 § 1 mom., 14 a §, 15 b § 1 mom., 16 §, 18 § 2 och 3 mom. samt 20, 21 och 23 §,  
av dem 3 § 4 punkten samt rubriken för 3 a § och 3 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 565/2020, 5 §, 14 § 1 mom., 14 a § och 15 b § 1 mom. sådana de lyder i lag / , 12, 16 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag / och 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 565/2020, samt  
*fogas* till lagen en ny 17 §, i stället för den 17 § som upphävts genom lag 1346/2016, och till lagen en ny 24 a § som följer:

3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

4) *direkt klientarbete* vård och omsorg samt uppgifter som främjar och upprätthåller klienters funktionsförmåga och rehabilitering, registrering av klientuppgifter, bedömning av servicebehovet samt utarbetande och uppdatering av vård- och klientplaner,

3 a §

*Personer som deltar i det direkta klientarbetet i serviceboende med heldygnsomsorg*

Anställda som deltar i det direkta klientarbetet i serviceboende med heldygnsomsorg för äldre personer är



## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

- 1) sjukskötare och hälsovårdare,
  - 2) närvårdare och primärskötare,
  - 3) geronomer,
  - 4) hemvårdare,
  - 5) socialsektorns handledare och pedagoger,
  - 6) personer som avlagt socionomexamen (YH),
  - 7) personer som avlagt lämplig yrkes- eller specialyrkesexamen,
  - 8) personer som avlagt lämplig examen på institutnivå,
  - 9) fysioterapeuter och ergoterapeuter,
  - 10) rehabiliteringsledare,
  - 11) omsorgsassistenten,
  - 12) handledare för stimulerande verksamhet och andra motsvarande anställda som deltar i upp-  
rätthållandet av klientens sociala funktionsförmåga,
  - 13) verksamhetsenheternas föreståndare och ansvariga personer.
- 

### 5 §

#### *Plan för att stödja den äldre befolkningen*

Varje kommun ska som en del av den välfärdsberättelse och välfärdsplan som avses i 6 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Varje välfärdsområde ska som en del av den välfärdsberättelse och välfärdsplan som avses i 7 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand samt för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. Vid planeringen ska åtgärder som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras samt bedömas den äldre befolkningens välbefinnande, tillräckligheten och kvaliteten i fråga om de tjänster som står till buds för den äldre befolkningen samt faktorer som påverkar den äldre befolkningens servicebehov.

Helsingfors stad ska i den plan som avses i 1 mom. inkludera sina åtgärder för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. Vid planeringen ska åtgärder som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras.

De planer som avses i denna paragraf ska innehålla förutseende av den äldre befolkningens boendebehov och utveckling av ett boende som motsvarar behoven.

### 12 §

#### *Tjänster som främjar välbefinnandet*

Välfärdsområdet ska ordna rådgivningstjänster som stöder den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Dessutom ska välfärdsområdet, särskilt för dem bland den äldre befolkningen vars levnadsförhållanden eller livssituation utifrån forskningsrön eller allmän livserfarenhet bedöms innebära

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

riskfaktorer som ökar behovet av service, tillhandahålla hälsokontroller, mottagningar och hembesök som stöder välbefinnandet, hälsan, funktionsförmågan och förmågan att klara sig på egen hand.

I de tjänster som avses i 1 och 2 mom. ska det ingå att

1) ge handledning som syftar till att främja välbefinnandet, funktionsförmågan och sunda levnadsvanor samt förebygga sjukdomar, olycksfall och olyckor,

2) identifiera sociala problem och hälsoproblem som beror på försvagad hälsa och nedsatt funktionsförmåga hos den äldre befolkningen och att ge tidigt stöd i samband med sådana problem,

3) ge handledning beträffande socialvård och annan social trygghet,

4) ge handledning beträffande sjukvård, multiprofessionell rehabilitering och säker läkemedelsbehandling, och

5) ge handledning i användningen av tjänster som står till buds i kommunen och välfärdsområdet och som främjar välbefinnandet, hälsan, funktionsförmågan och förmågan att klara sig på egen hand.

Vid den rådgivning som avses i 1 mom. ska den äldre befolkningen uppmuntras att förutse sitt eget boende och att genomföra lösningar som stöder självständigt boende.

Den service som avses ovan i 1 och 2 mom. kan ordnas och erbjudas som rådgivningsverksamhet för äldre.

### 14 §

#### *Principer för långvarig vård och omsorg*

Välfärdsområdet ska i första hand ge äldre personer långvarig vård och omsorg som stöder ett värdigt liv med hjälp av öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som ges i den äldre personens hem och med övriga öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården. Dessa tjänster ska till innehåll och omfattning anpassas efter den äldre personens servicebehov vid respektive tillfälle.

---

### 14 a §

#### *Förutsättningar för långvarig institutionsvård*

Långvarig vård och omsorg för äldre personer dygnet runt får inte tillhandahållas vid en verksamhetsenhet för sådan service på en institution som avses i 22 § i socialvårdslagen.

Vård och omsorg som avses i 1 mom. får tillhandahållas vid en verksamhetsenhet för sluten vård som avses i 67 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen endast om det finns medicinska skäl eller skäl som har samband med patientsäkerheten.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 15 b §

#### *Utredning av förutsättningarna för långvarig institutionsvård*

Innan vård och omsorg ges som långvarig institutionsvård som avses i 14 a § 2 mom. ska välfärdsområdet på det sätt som avses i 15 § utreda möjligheterna att tillgodose en äldre persons servicebehov med hjälp av öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som ges i den äldre personens hem och med övriga öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården.

---

### 16 §

#### *Klientplan*

Välfärdsområdet ansvarar för att det för en äldre person utarbetas en plan som avses i 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (*klientplan*). Planen ska utarbetas utan ogrundat dröjsmål efter det att den äldre personens servicebehov har utretts, om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning eller om det inte i övrigt är uppenbart onödigt att utarbeta en plan.

Utifrån bedömningen av en äldre persons funktionsförmåga ska det i klientplanen bestämmas hurdan helhet av social- och hälsovårdstjänster som behövs för att stödja den äldre personens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand och för att garantera att han eller hon får en god vård. Tjänster som tryggar vård och omsorg för en äldre person samt upprätthållandet av funktionsförmågan ska planeras så att de till omfattning, innehåll och tidpunkt motsvarar hans eller hennes behov. Man ska rådgöra med den äldre personen och vid behov med hans eller hennes anhöriga eller närstående, kontaktperson eller med en intressebevakare som har förordnats för honom eller henne om alternativen för att åstadkomma denna helhet. Den äldre personens synpunkter på alternativen ska tas med i planen.

Klientplanen ska alltid ses över utan ogrundat dröjsmål när det sker sådana väsentliga förändringar i den äldre personens funktionsförmåga som påverkar hans eller hennes servicebehov.

### 17 §

#### *Egen kontaktperson*

Den egna kontaktpersonen enligt 42 § i socialvårdslagen ska enligt den äldre personens individuella behov

- 1) ge den äldre personen råd och stöd i frågor som gäller erhållande och tillhandahållande av de social- och hälsovårdstjänster som han eller hon behöver,
- 2) tillsammans med den äldre personen och vid behov med hans eller hennes anhöriga eller närstående följa upp genomförandet av klientplanen samt förändringar i den äldre personens servicebehov,
- 3) med den äldre personens samtycke vid behov kontakta de aktörer som ansvarar för ordnandet och produktionen av hans eller hennes social- och hälsovårdstjänster för att tjänsterna så väl som möjligt ska motsvara den äldre personens behov.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 18 §

#### *Beslut om beviljande av socialservice samt rätt till service*

-----

Beslut om beviljande av annan än brådskande socialservice ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att en skriftlig eller muntlig ansökan har inkommit. En äldre person har rätt att få annan än brådskande socialservice som beviljats honom eller henne utan ogrundat dröjsmål. Beslutet om den ska dock verkställas senast tre månader efter det att ärendet inleddes. Tiden kan vara längre än detta om utredningen av ärendet av något särskilt skäl kräver längre tid eller om verkställigheten fördröjs av något annat särskilt skäl som hänför sig till klientens behov.

När beslut fattas ska 13, 14 och 14 a § beaktas. Socialservicens tillräcklighet ska bestämmas utifrån utredningen av servicebehovet i enlighet med 15 § och klientplanen enligt 16 §.

### 4 kap.

#### **Att säkerställa kvaliteten på tjänsterna**

### 20 §

#### *Personal*

En verksamhetsenhet ska ha en personal som till antal, utbildning och uppgiftsstruktur motsvarar antalet äldre personer som tillhandahålls service av verksamhetsenheten och det servicebehov deras funktionsförmåga medför, och som garanterar dem en högkvalitativ service. Om funktionsförmågan hos en äldre person som vårdas i verksamhetsenhetens lokaler har försämrats så mycket att han eller hon behöver omsorg oavsett tid på dygnet, ska det finnas tillräcklig personal på verksamhetsenheten alla tider på dygnet. Endast personer som har sådan tillräcklig utbildning och kompetens i läkemedelsbehandling som uppgiften förutsätter får delta i genomförandet av läkemedelsbehandling.

Den faktiska personaldimensioneringen ska vara minst 0,7 anställda per klient vid en sådan verksamhetsenhet för serviceboende med heldygnsomsorg enligt 21 c § i socialvårdslagen som har gemensamma lokaler och egen arbetsskiftsplanering och som är underställd en och samma chef. Med faktisk personaldimensionering avses den arbetsinsats som utförs av de i 3 a § avsedda närvarande anställda som utför direkt klientarbete vid verksamhetsenheten, i förhållande till antalet klienter vid verksamhetsenheten under en uppföljningsperiod på tre veckor. Indirekt arbete beaktas inte i personaldimensioneringen.

Hembesök som hör till hemvård för äldre personer enligt 19 a § i socialvårdslagen ska planeras i enlighet med 46 b § 1 mom. i den lagen. Det ska i enlighet med 49 b § i den lagen säkerställas att det finns tillräckligt med personal som genomför hembesök.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 21 §

#### *Ledning*

En verksamhetsenhet ska ha en föreståndare som inom ramen för sina befogenheter svarar för att principerna i 13, 14 och 19 § iakttas i klientarbetet, att verksamhetsenheten har personal enligt 20 § och att servicen även uppfyller övriga krav som ställs på den.

Verksamheten ska ledas så att den stöder en högkvalitativ och klientinriktad helhet av social- och hälsovårdstjänster, främjandet av ett rehabiliterande arbetssätt, de anställdas välbefinnande i arbetet, samarbetet mellan olika myndigheter och yrkesgrupper samt utvecklandet av verksamhetsmetoder.

### 23 §

#### *Egenkontroll*

Föreståndaren för en verksamhetsenhet ska se till att det i verksamhetsenhetens dagliga verksamhet genomförs egenkontroll i syfte att säkerställa att servicen är högkvalitativ, säker och tillgänglig samt för kontinuerlig uppföljning av att den personal som deltar i klientarbetet är tillräcklig.

För egenkontrollen ska det utarbetas en plan för egenkontroll. Genomförandet av planen ska följas utifrån de synpunkter som regelbundet inhämtas från de äldre personer som tillhandahålls service av verksamhetsenheten, från deras anhöriga och närstående och från verksamhetsenhetens personal.

Servicen ska utvecklas utifrån den i 1 mom. avsedda uppföljningen av att den personal som deltar i klientarbetet är tillräcklig och de synpunkter som avses i 2 mom.

Planen för egenkontroll samt iakttagelser som grundar sig på uppföljningen av hur planen för egenkontroll genomförts och de åtgärder som vidtas på basis av iakttagelserna ska offentliggöras i det allmänna datanätet och på andra sätt som främjar deras offentlighet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan meddela närmare föreskrifter om vad planen för egenkontroll ska innehålla och hur den ska utarbetas samt om uppföljningen av den.

På egenkontrollen tillämpas dessutom 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

### 24 a §

#### *Uppföljning av tjänsternas kvalitet*

Bestämmelser om Institutet för hälsa och välfärds skyldighet att följa kvaliteten på de social- och hälsovårdstjänster som produceras för äldre personer finns i 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Bestämmelser om institutets rätt att av anordnare och producenter av social- och hälsovård få de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen finns i 5 § 1 mom. 1 punkten i den lagen. Bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till institutet och om institutets beslut om insamling av uppgifter finns i 5 c § i den lagen.

Som en del av den uppföljning som avses i 1 mom. ska Institutet för hälsa och välfärd genomföra en riksomfattande klientenkät vartannat år. Institutet får begära svar på enkäten av de äldre

## Riksdagens svar RSV 96/2022 rd

personer som regelbundet får hemvård enligt 19 a § i socialvårdslagen eller långvarigt serviceboende med heldygnsvård enligt 21 c § i den lagen. En verksamhetsenhet som tillhandahåller ovan nämnda tjänster för äldre personer ska se till att dess klienter på ett för klienten lämpligt sätt får information om enkätens syfte och om att informationen publiceras så att klienten inte går att känna igen och klienten har möjlighet att svara på enkäten. Det är frivilligt att besvara enkäten.

Institutet för hälsa och välfärd får trots bestämmelserna om företagshemligheter offentliggöra uppföljningsrapporter som baserar sig på de uppgifter som institutet samlat in i enlighet med 1 och 2 mom. för varje enskild serviceanordnare och verksamhetsenhet. Uppföljningsrapporterna får inte innehålla sådan information på basis av vilken en klient vid verksamhetsenheten direkt eller indirekt kan identifieras.

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 3 a § 1 mom., 14 § 1 mom. samt 14 a och 15 b § tillämpas dock först från och med den 2028.

Trots vad som föreskrivs i 3 a § 1 mom. 11 punkten ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på en person som är verksam som hemhjälpare eller vårdbiträde när denna lag träder i kraft.

Lagens 20 § 2 mom. tillämpas på verksamhetsenheter för långvarig institutionsvård till och med den 2027.

Klientenkäten enligt 24 a § 2 mom. ska genomföras första gången år 2024.

---

## Lag

### om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 1 punkten, 7 b § 1 mom. 1 punkten samt 7 b § 2 mom., 7 c §, rubriken för 10 b §, 10 c §, rubriken för 10 d §, 10 d § 1 mom., rubriken för 10 e §, 10 e § 1 mom., rubriken för 10 f § samt 10 g, 10 h och 14 §,

sådana de lyder, 4 § 1 punkten i lag 1311/2014, 10 d § 1 mom., 10 e § 1 mom. samt 14 § i lag / 7 b § 1 mom. 1 punkten, rubriken för 10 b §, 10 c §, rubriken för 10 d §, rubriken för 10 e §, rubriken för 10 f § och 10 g § sådana de lyder i lag 1201/2020 och 7 b § 2 mom. samt 7 c och 10 h § sådana de lyder i lagarna 1201/2020 och / , som följer:

4 §

#### *Avgiftsfri socialservice*

Avgiftsfria är följande former av socialservice:

1) socialt arbete enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), social handledning enligt momentets 2 punkt, social rehabilitering enligt momentets 3 punkt, familjearbete en-

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

ligt momentets 4 punkt, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor enligt momentets 16 punkt, övervakning av umgänge mellan barn och förälder enligt momentets 17 punkt, stöttat umgänge och övervakade byten enligt 27 § i den lagen samt verksamhet i sysselsättningsyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade, med undantag för transporter och måltider, enligt 27 d och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982),

---

### 7 b §

#### *Långvarig service*

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 7 c § för

1) serviceboende med heldygnsomsorg enligt 21 c § i socialvårdslagen, om servicen beräknas pågå i minst tre månader från det att den inleds eller om servicen de facto har varat i minst tre månader (*långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg*),

---

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 10 e § för hemsjukvård och hemsjukhusvård enligt 25 § i hälso- och sjukvårdslagen samt hemservice för barnfamiljer enligt 18 a § i socialvårdslagen och hemvård enligt 19 a § i den lagen, om klienten får service minst en gång i veckan och servicen dessutom beräknas pågå i minst två månader från det att den inleds eller om servicen de facto har varat i minst två månader (*fortlöpande och regelbunden service i hemmet*).

### 7 c §

#### *Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård*

Ett välfärdsområde får ta ut en månadsavgift av klienten för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård. Avgiften får utgöra högst 85 procent av klientens månadsinkomster, från vilka avdrag enligt 10 c och 10 d § har gjorts.

Om klienten omedelbart innan den service som avses i 1 mom. har inletts har levt i gemensamt hushåll i äktenskap eller samboförhållande och klientens inkomster är större än makens eller sambons inkomster, bestäms avgiften på basis av makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster. Avgiften får då vara högst 42,5 procent av makarnas sammanräknade månadsinkomster, från vilka de avdrag som avses i 1 mom. har gjorts. Om emellertid båda makarna eller samborna omfattas av långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård eller långvarig sluten vård, bestäms avgiften dock enligt vad som föreskrivs i 1 mom.

När välfärdsområdet bestämmer avgiften ska det se till att klienten till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och klienter inom långvarig familjevård ska vara minst 164 euro per månad och för klienter i långvarig sluten vård minst 110 euro per månad.

De belopp som anges i 3 mom. ska justeras vartannat år utifrån förändringen i arbetspensionsindex enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Som grund används det poängtal för arbetspensionsindex som har fastställts för justeringsåret för tillämpning av den paragrafen. Justeringsåret är året före det år vid vars ingång indexjusteringen görs. De indexjusterade beloppen avrundas till närmaste hela euro och träder i kraft vid ingången av året efter justeringsåret.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

Om den avgift enligt 2 mom. som bestäms på basis av makarnas eller sambornas sammanräknade månadsinkomster blir större än den avgift som bestäms enligt 1 mom., får hos klienten tas ut högst en avgift som motsvarar den avgift som bestäms enligt 1 mom.

### 10 b §

*Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig slutenvård*

---

### 10 c §

*Avdrag från inkomsterna vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig slutenvård*

Innan den avgift som avses i 7 c § bestäms ska från månadsinkomsterna för en person som avses i 1 och 2 mom. i den paragrafen dras av

1) underhållsbidrag som personen ska betala samt andra motsvarande kostnader som föranleds av hans eller hennes faktiska familjeförhållanden,

2) sådan av en skiftesman eller domstol förordnad gottgörelse enligt lagen om upplösning av sambos gemensamma hushåll (26/2011) som han eller hon ska betala i pengar,

3) förmån som han eller hon ska betala i pengar och som i samband med överlåtelse av en fastighet har förbehållits för viss tid eller på livstid,

4) den grundavgift som ingår i intressebevakarens arvode och vars storlek bestäms med stöd av 44 § 5 mom. i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999), när en domstol eller förmyndarmyndigheten har förordnat en intressebevakare för honom eller henne, samt fullmäktigens arvode enligt 22 § i lagen om intressebevakningsfullmakt (648/2007), dock högst till beloppet av ovan avsedda grundavgift som ingår i intressebevakarens arvode.

Med avvikelse från 1 mom. 1 punkten avdras dock inte underhållsbidraget, om den som är mottagare av underhållsbidraget är make eller maka till klienten och makarna har levt i gemensamt hushåll omedelbart innan den långvariga familjevården, det långvariga serviceboendet med heldygnsomsorg eller den långvariga slutna vården inleddes.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska klientens faktiska boendeutgifter före förflyttning till långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård eller långvarig slutenvård avdras från inkomsterna enligt följande:

1) i fråga om ägarbostad de nödvändiga och skäliga kostnaderna för ägarbostaden under de senaste sex månaderna,

2) hyran för en hyresbostad och övriga nödvändiga och skäliga kostnader för boendet under den uppsägningstid för hyresgästen som avses i 52 § i lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995),

3) det i 32 § i lagen om bostadsrättsbostäder (393/2021) avsedda bruksvederlaget och övriga nödvändiga och skäliga kostnader för boendet för tre månader.



## Riksdagens svar RSV 96/2022 rd

### 10 d §

*Särskilda avdrag från inkomsterna vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och vid långvarig familjevård*

Utöver vad som föreskrivs i 10 c § ska välfärdsområdet när storleken på den avgift som tas ut för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg bestäms dra av skäliga boendeutgifter som föranleds av långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg från de inkomster som ligger till grund för avgiften. Bostadsbidrag som betalas med statliga medel dras av från boendeutgifterna.

---

### 10 e §

*Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet*

Ett välfärdsområde får för fortgående och regelbunden service i hemmet ta ut en månadsavgift som bestäms utifrån antalet servicetimmarna som skrivits in i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek. Boendekostnaderna ingår inte i avgiften.

---

### 10 f §

*Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet*

---

### 10 g §

*Avdrag från inkomsterna vid fortgående och regelbunden service i hemmet*

Innan den avgift som avses i 10 e § bestäms ska från månadsinkomsterna för en i 10 f § 1 mom. avsedd person dras av de utgifter som anges i 10 c § 1 mom. När en klient som i sitt eget bruk har en bostad som avses i 10 c § 3 mom. flyttar till sådant stödboende enligt 21 a § i socialvårdslagen eller gemenskapsboende enligt 21 b § i den lagen, där han eller hon får fortgående och regelbunden service i hemmet, ska vid bestämmandet av den avgift som avses i 10 e § från klientens inkomster dessutom dras av de faktiska boendeutgifter som avses i 10 c § 3 mom.

Med avvikelse från 1 mom. dras underhållsbidraget inte av när den avgift som avses i 10 e § bestäms för en klient i stödboende eller gemenskapsboende, om mottagaren av underhållsbidraget är klientens make eller maka och makarna har levt i gemensamt hushåll omedelbart innan stödboendet eller gemenskapsboendet inleddes.

## Riksdagens svar RSv 96/2022 rd

### 10 h §

#### *Service som stöder boendet*

Välårsområdet får hos klienten ta ut en skällig avgift för i klientplanen ingående stödtjänster enligt 19 § 2 mom. i socialvårdslagen och verksamhet som främjar socialt umgänge enligt 21 b § 1 mom. i den lagen samt motsvarande tjänster som stöder boendet och som ordnas på grundval av 14 § 2 mom. i socialvårdslagen. Med klientplan avses i denna lag handlingar som avses i 39 § i socialvårdslagen, i 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), i 4 a § i lagen om lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), i 16 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) och i 30 § i barnskyddslagen (417/2007) samt motsvarande handlingar som avses någon annanstans i lag.

För tjänster som avses i 1 mom. och som hänför sig till serviceboende med heldygnsomsorg får ingen separat avgift tas ut.

### 14 §

#### *Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till välårsområdet*

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag får välårsområdet uppbära en klients pension, livränta, underhållsbidrag, understöd och andra löpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar för den tid som klienten får sådant serviceboende med heldygnsomsorg, sådan familjevård, sådan slutenvård eller sådan service på en institution som ordnas av välårsområdet. Välårsområdet får använda de inkomster, ersättningar och fordringar som avses i detta moment för att ersätta en avgift som bestämts för klienten, dock med beaktande av vad som föreskrivs om inkomsterna, ersättningarna och fordringarna någon annanstans i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

Välårsområdet ska senast två veckor före utbetalningen av en i 1 mom. avsedd inkomst, ersättning eller fordran meddela utbetalaren att inkomsten, ersättningen eller fordran betalas till välårsområdet. Då kan betalningen ske med laglig verkan endast till välårsområdet.

Om ett välårsområde uppbär inkomster, ersättningar eller fordringar som betalas till en klient, ska välårsområdet se till att klienten månatligen till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom serviceboende med heldygnsomsorg, klienter inom familjevård, klienter i slutenvård och klienter som får service på institution är minst lika stort som det belopp som avses i 7 c § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 7 c § 5 mom. träder dock i kraft den 20 . De beslut om klientavgifter som gäller vid ikraftträdandet av 7 c § 5 mom. och som fattats innan nämnda bestämmelse trädde i kraft och där avgiften bestäms på det sätt som avses i 7 c § 2 mom. på grundval av makarnas sammanräknade månadsinkomster, ska justeras i enlighet med 7 c § 5 mom. senast den 31 december 2022. Om det efter ikraftträdandet av 7 c § 5 mom. har tagits ut för hög klientavgift av klienten innan klientavgiftsbeslutet har justerats, ska klienten senast den nämnda dagen gottgöras för den andel som tagits ut för mycket.

## Lag

### om ändring av lagen om privat socialservice

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om privat socialservice (922/2011) 4 § 3 mom., 13 § och 27 § 2 mom.,  
sådana de lyder, 4 § 3 mom. och 27 § 2 mom. i lag 543/2018 och 13 § i lag / , samt  
*fogas* till 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

#### 4 §

##### *Verksamhetsbetingelser*

---

Bestämmelser om personaldimensioneringen och behörighetsvillkoren för personalen finns i fråga om familjehem i 6, 8 och 9 § i familjevårdslagen (263/2015). Bestämmelser om det minsta antalet anställda i anstaltsvård inom barnskyddet finns i 59 § i barnskyddslagen (417/2007) och om behörighetsvillkoren för personalen i 60 § i den lagen. Bestämmelser om personaldimensioneringen i serviceboende med heldygnsomsorg enligt 21 c § i socialvårdslagen finns i 20 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012). Bestämmelser om tryggnad av tillräcklig personal inom hemvården finns i 49 b § i socialvårdslagen.

#### 7 §

##### *Tillståndspliktig service*

---

Den tillståndsplikt som avses i 1 mom. gäller inte sådan hemvård som avses i 19 a § 4 mom. i socialvårdslagen och som ordnas oberoende av tid på dygnet eller sådant gemenskapsboende som avses i 21 b § i socialvårdslagen.

#### 13 §

##### *Välfärdsområdets skyldighet att lämna regionförvaltningsverket anmälda uppgifter*

Välfärdsområdet ska utan dröjsmål lämna regionförvaltningsverket de uppgifter som välfärdsområdet fått med stöd av 11 och 12 §, med undantag för uppgifter om serviceproducenter som producerar endast sådana stödtjänster som avses i 19 § i socialvårdslagen.

**Riksdagens svar RSv 96/2022 rd**

27 §

*Registrering av uppgifter om anmälningspliktig verksamhet*

-----  
I registret förs inte in uppgifter om serviceproducenter som producerar endast sådana stödtjänster som avses i 19 § i socialvårdslagen.

Denna lag träder i kraft den

\_\_\_\_\_  
20 .  
\_\_\_\_\_

Helsingfors 28.6.2022

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare